

Fàbrica de vidre

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: C/ Joaquim Mensa, 11
Emplaçament En el nucli urbà

Coordenades:

Latitud: 41.394278323
Longitud: 1.952268506153
UTM Est (X): 412411
UTM Nord (Y): 4583057

Classificació

Número de fitxa 08068 - 67
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX - XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'edifici es troba en mal estat, sense manteniment. El març de 2022, va patir un esfondrament parcial.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL – 529-I
Pla Especial i catàleg del patrimoni arquitectònic i ambiental de Cervelló, 2017. PEPAAC – ph-42.

Només l'edifici de les oficines ha estat catalogat com a patrimoni BCIL, tot i que no va tenir relació amb el vidre fins al 1948, mentre que la resta de la fàbrica, datada del segle XIX, no ha rebut la mateixa consideració.

Data aprovació: dt., 02/05/2017 - 12:00
Número inventari
Generalitat i altres

inventaris	IPAC 35658
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris
Fitxes associades:	
<u>Carrer de Joaquim Mensa</u>	
Autoria de la fitxa	Juana María Huélamo Gabaldón - Kuanum
Data de registre de la fitxa:	dg., 07/01/2024 - 18:42

Descripció

Conjunt arquitectònic destinat a fàbrica de vidre.

Està compost per tres seccions diferenciades: la fàbrica gran, una fàbrica petita i les oficines.

L'edifici principal, dissenyat per l'arquitecte Antoni Millàs i Figuerola, ha estat ampliat diverses vegades i inclou una petita fàbrica de vidre annexa, situada al costat de la Torre de les Monges, que es troba en un nivell inferior, entre la carretera i la riera de Cervelló.

Les oficines estan ubicades en un edifici modernista, originàriament una antiga fàbrica de teixits de cotó, del qual no es coneix l'arquitecte.

Aquest edifici té una planta rectangular, molt més llarga que ampla. La façana principal de les oficines presenta dues grans finestres a l'altura de carrer, que van ser modificades a inicis de 1960.

Per sobre, separada per una cornisa, sobresurt una estructura decorativa. Aquesta part superior compta amb un cos central més gran, coronat per un arc de mig punt. Els cossos laterals tenen una pilastra en la part interna, decorada amb baixos relleus rectangulars i un petit quadrat en la part inferior. Sobre la pilastra, hi ha un quart d'esfera amb cinc radis treballats en rajol.

Conserva dues xemeneies.

Història

El 1893, els treballadors de la fàbrica de vidre Mensa van fer una vaga i un grup d'ells van formar una cooperativa anomenada "La Protectora", la primera cooperativa de vidre de Catalunya. Van construir un nou forn que va funcionar durant catorze anys, des de 1893 fins a 1907. Posteriorment, la fàbrica va tenir diversos propietaris, incloent-hi un anomenat Lligé l'any 1913.

El 1930 es va fundar la "Cristalleria Cervellonense" i, l'any següent, Josep Sans va arribar a Cervelló amb la intenció de crear una nova cooperativa. Tot i reunir un grup per fer funcionar la fàbrica, Sans va abandonar els seus compromisos poc després i va unir-se a altres socis com Pujol i Torra.

La fàbrica va operar fins al 1948. Després dels conflictes de 1934, es va establir la "Cooperativa Popular Vidriera de Cervelló" en el forn de Cal Bordas, que ja havia estat operatiu anteriorment. Aquesta cooperativa va cessar les seves activitats el 1936, tot i que no es va dissoldre oficialment fins al 1938.

A la dècada de 1940, la "Cristalleria Planell" de les Corts de Barcelona es va instal·lar a la mateixa fàbrica de la cooperativa. En aquesta època, al costat de l'edifici de la fàbrica gran es trobava annex el forn Bordas, també de vidre. Durant la segona meitat de la dècada de 1940-1950, una crisi general del sector del vidre va afectar Cervelló. Això va provocar el tancament de la fàbrica Planell i la reubicació dels treballadors a la fàbrica de Sans a Barcelona. La fàbrica de Sans també va tancar i va ser adquirida per la família Pedret el 1948. Aquesta família, originària del Masnou, va tornar a obrir la producció a Cervelló i va assegurar l'estabilitat laboral del vidre al poble.

A principis dels anys 1980, una altra crisi va portar a la formació d'una cooperativa SAL entre els treballadors. El 1989, la indústria del vidre va cessar definitivament.

Al carrer de Joaquim Mensa, l'edifici de les oficines, d'estil modernista, havia estat una antiga indústria tèxtil de cotó coneguda com a Can Planella. Aquest edifici es va incorporar a la fàbrica de vidre amb la compra de la família Pedret.

Bibliografia

AMB (2016) Text refós del pla especial i catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Cervelló. S.Ll. Àrea Metropolitana de Barcelona.

IBARZ, Jordi; ITURRALDE, Martín (2017). *Gent de vidre. El cooperativisme vidrier a Catalunya (1893-2010)*. Barcelona: Icària editorial, s.a.

LLURBA I RIGOL, Josep. (2004) *Nocions d'història de Cervelló*. Cervelló: Segle Nou.

LLURBA RIGOL, Josep; GRUP DE RECERCA DE CERVELLÓ (2022) *El vidre a Cervelló*. Pallejà: Mabe: Serveis Gràfics. Ajuntament de Cervelló.

Enllaços d'interès:

[Marges i vinyes.](#)

[Cercador de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya
Mediabaix](#)

